

ӘЛ – ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

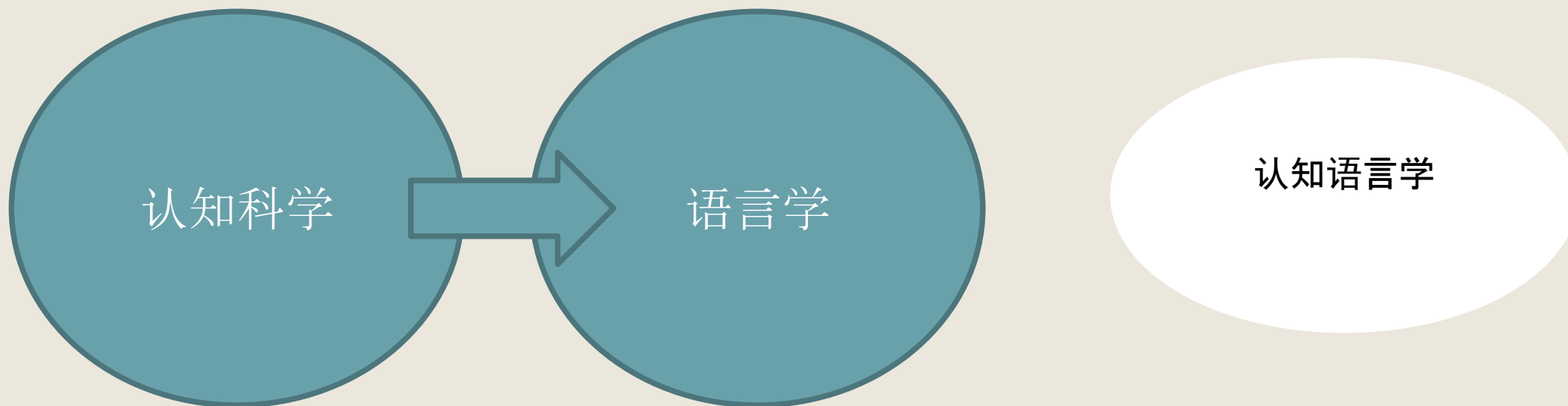
**Когнитивті лингвистика пәнін зерттеу нысанын айқындауға қатысты
ғалымдардың пікірлері мен көзқарастары**

Орындаған: Кенжебекова М.Н
Тексерген: Оразақынқызы Ф.

Алматы 2022

认知语言学是什么？

- 认知科学与语言学结合成一门新的边缘学科——认知语言学——是近一二十年的事情，表明了语言研究的一个新的发展趋势。

- 它的研究对象是人类认知的结构和功能。

认知语言学是什么？

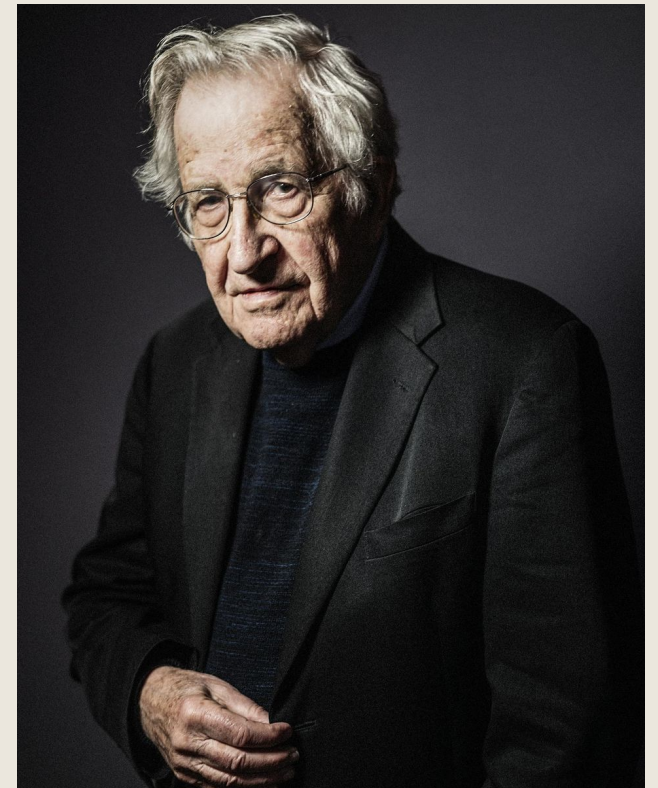
- 研究人类认知过程与语言的互相作用和关系。
- 认知语言学在20世纪70年代中期开始在美国孕育，80年代中期以后开始成熟。
- 1987年，美国莱考夫《范畴》的出版，标志着认知语言学的形成；
- 1989年，勒内-德尔文组织的在德国杜伊斯堡召开的第一届国际认知语言学大会标志着认知语言学的正式诞生。
- 90年代中期以后，认知语言学开始进入稳步发展阶段。
- 认知语言学是一面坚持体验哲学观，以身体经验和认知为出发点，以意义研究中心，指在通过认知方式和知识结构等，对语言事实背后的认知规律作出统一解释的，新兴的，跨领域的学科。（王寅，2004）

Когнитивті лингвистика

- Тіл біліміндегі жаңа ғылыми бағыттардың қайнар көзі, шығу арнасы Еуропада В.Гумьболдтың линго-философиялық тұжырымдамаларынан, ал Америкада Ф.Боас, Э.Сепир, Б.Л.Уорфтардың көзқарастарынан бастау алады.
- Ресейлік филологиялық және тілтанымдық дәстүрді жалғастырушы Н.И. Толстой, Н.Топоров, В.В.Иванов, В.А.Аврорин, В.Н.Телия, В.В.Воробьев, А.Вежбицкая, Е.М.Верещагин, В.Г.Костоморов, Ю.С.Степанов,

Когнитивтік лингвистикаға қатысты ғалымдардың пікірлері, тұжырымдар

Американдық белгілі лингвист Н. Хомский: «Когнитивтік төнкеріс ақыл-ой мен мыйдың жағдайын, олардың адамның когнитивті болмысына: танымына, біліміне, ұғымына, түсінігі мен сеніміне қалай ықпал ете алатынын зерттейді» деп жазды. Адамның білімі мен түрлі ақпараттарды қабылдауына қатысты процесс когнитивтік немесе когниция деп аталады.

- Бұл үрдістің негізін қалаған В. Гумбольдт тіл мен рух, тіл мен ойлау, тіл мен сана, тілдік бейнелеу мен таңбаның өзіндік байланысына баса назар аударып, соның негізінде тілдің қызметі мен қолданысын сипаттайтын өзінің «ішкі форма» туралы ғылыми теорисын, тілді жүйелі түрде зерттеу туралы концепциясын ұсынады.
- Ғалымның лингвистика ғылымындағы бұл концепциясы бүгінгі таңда антропоцентристік бағытта зерттеу жасаушылардың тарапынан кең қолдау табуда. Демек ішкі форма В. Гумбольдттың пайымдауынша - ойлау материясының элементтерін белгілі бір тілдің онтологиясына сай ұйымдастыру тәсілі, құрылымдық жүйесі.

Когнитивтік лингвистикаға қатысты
ғалымдардың пікірлері,
тұжырымдар

- **А.Маслова** когнитивтік лингвистика нәтижеге жету үшін оның міндеттеріне ғаламды тану, ғалам туралы ақпарат алу, қайта өңдеу, білімді концептілеу, концептілер жүйесін суреттеу, ғаламның тілдік бейнесі мәселелерін жатқызады

- **Е.С.Кубрякова** когнитивтік лингвистика міндеттерін есте сақтау, елестету, қабылдау, ойлау арқылы тілдік үдерістердің, тілдік бірліктердің және категориялардың арақатынасын зерттеу ретінде анықтап сипаттайды

Когнитивтік лингвистикаға қатысты ғалымдардың пікірлері, тұжырымдар

- Зерттеуші С.Г.Воркачаевтың тіл мен таным, тіл мен ойлау мәселесі жөнінде мынадай пікірі бар:
- «Тіл мен таным процестерінің арақатынасын көрсету тіл қолданысының когнитивтік жүйесіне сүйенеді. Тіл мен ойлаудың, тіл мен танымның арақатысы адам баласының интеллектуалды өмірінде құндылықтар қаншалықты рөл атқаратынын белгілеп береді. Тіл мен таным арақатысын сипаттайтын ұғымдар белгілі бір құрылымға түседі» деген пікірін білдірген.